

Sygn. akt II KK 164/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSA del. do SN Dariusz Czajkowski

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Biura Lustracyjnego IPN Jacka Wygody,
w sprawie **J. T. Z.**

w przedmiocie lustracji

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 13 listopada 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 stycznia 2013 r.,

utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 22 października 2012 r.,

I. oddała kasację jako oczywiście bezzasadną;

**II. obciąża J. T. Z. kosztami sądowymi za
postępowanie kasacyjne.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2013 r. apelacji obrońcy osoby lustrowanej, utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego z 22 października 2012 r., którym na podstawie art. 21 a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów –

Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm. (dalej: ustawy lustracyjnej z 2006 r.) stwierdził, że J. T. Z. złożył w dniu 25 września 2007 r. niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne.

Kasację od prawomocnego orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca osoby lustrowanej, zarzucając:

- 1) rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego, a mianowicie
 - a) art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej z 2006 r. przez brak umorzenia postępowania lustracyjnego, mimo że kwestia współpracy J. T. Z. z organami bezpieczeństwa PRL była przedmiotem już prawomocnie zakończonego postępowania lustracyjnego,
 - b) art. 5 § 1 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej z 2006 r. przez zastosowanie domniemania winy osoby lustrowanej,
 - c) art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. przez prowadzenie kolejnego procesu „dotyczącego tego samego oświadczenia”,
 - d) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej z 2006 r.,
 - e) art. 4 k.p.k. i art. 167 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej z 2006 r.;
- 2) rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 30 k.k. w zw. z art. 21 ustawy lustracyjnej z 2006 r., przez brak ustalenia o działaniu osoby lustrowanej w warunkach błędu podczas składania oświadczenia lustracyjnego z 25 września 2007 r.

Prokurator Oddziałowego Biura Lustracyjnego IPN-KŚZpNP w K. zażądał w odpowiedzi na kasację jej oddalenia jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym. Sąd kasacyjny, posługując się regułą interpretacyjną *a maiori ad minus*, uznał, że skoro art. 535 § 3 k.p.k. daje podstawy do odstąpienia w całości od sporządzenia pisemnego uzasadnienia postanowienia, to tym bardziej pozwala na opracowanie go w formie uproszczonej, wskazującej jedynie na istotę rozstrzygnięcia (zob. post. SN z 13

stycznia 2004 r., II KK 269/03, LEX nr 83753), oraz (lub) na ustosunkowanie się wyłącznie do wybranego zarzutu kasacyjnego, którego skomentowanie jawi się jako celowe. W niniejszej sprawie wypadało odnieść się na piśmie jedynie do twierdzenia skarżącego, że skoro już wcześniej, pod rządem ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne – Dz. U. z 1999 Nr 42, poz. 428 ze zm. (dalej: ustawy lustracyjnej z 1997 r.), prawomocnie uznano, że lustrowany złożył w dniu 9 października 2005 r. fałszywe oświadczenie lustracyjne, to wystąpił stan powagi rzeczy osądzonej wykluczający możliwość sądowego badania, czy złożone w dniu 25 września 2007 r. oświadczenie lustracyjne, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r., było zgodne z prawdą. Zapatrywanie autora kasacji w tej mierze wymagało zdecydowanej krytyki.

Sytuację prawną osoby, która złożyła oświadczenie lustracyjne pod rządem ustawy lustracyjnej z 1997 r., a która ubiega się ponownie o stanowisko objęte obowiązkiem złożenia tego oświadczenia pod rządem ustawy lustracyjnej z 2006 r., należy oceniać na podstawie tej ostatniej ustawy. Ustawodawca w art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r. nie różnicuje wszak sytuacji osób, które nie składały oświadczenia lustracyjnego na podstawie ustawy z 1997 r. i osób, które złożyły takie oświadczenia, a zatem – *lege non distinguente* – rozróżnień tych nie wolno wprowadzać interpretatorowi. Przepis ten stanowi, że obowiązek złożenia oświadczenia, dotyczącego pracy lub służby w organach bezpieczeństwa lub współpracy z tymi organami w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., mają osoby, o których mowa w art. 4 ustawy lustracyjnej z 2006 r., urodzone przed dniem 1 sierpnia 1972 r. To oświadczenie jest oświadczeniem wiedzy osoby składającej je w zakresie wymienionych zachowań oraz wskazanych organów w takim rozumieniu, jakie nadała im ustawa z 2006 r. Definicje zachowań objętych oświadczeniem oraz organów były inne (węższe) w ustawie lustracyjnej z 1997 r. (art. 4 i art. 2 tej ustawy). Wynika stąd, że oświadczenie lustracyjne złożone na podstawie ustawy z 1997 r. i to oświadczeni złożone na podstawie ustawy z 2006 r., mimo że zbliżoną, to mają jednak różną treść. Oświadczenie lustracyjne z ustawy z 1997 r. nie może więc zastąpić oświadczenia opartego na ustawie z 2006

r. Przedstawiony punkt widzenia, utrwalony już w judykaturze, wolno wyrazić też w postaci stwierdzenia, że złożenie oświadczenia lustracyjnego na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 1997 r. nie uchyla obowiązku złożenia nowego oświadczenia przez osobę, która kandyduje na stanowisko objęte lustracją na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r. (zob. wyrok SN z 10 listopada 2010 r., III KRS 13/10, OSNP 2012, z. 5-6, poz. 82). Nie ma tu nic do rzeczy treść art. 7 ust. 3 ustawy lustracyjnej z 2006 r., który mówi o wygaśnięciu obowiązku powtórnego składania oświadczenia lustracyjnego, jako że z usytuowania tego przepisu jasno wynika, iż odnosi się on tylko do oświadczeń lustracyjnych złożonych w granicach regulacji wprowadzonych przez ustawę z 2006r.

Względy funkcjonalne ewidentnie wspierają rezultat wykładni językowej. Nie ulega wszak wątpliwości, że celem ustawy z 2006 r. jest ujawnienie faktu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa komunistycznego państwa lub współpracy z nimi osób pełniących funkcje publiczne lub kandydujących do ich pełnienia (zob. Preambuła do ustawy lustracyjnej z 2006 r.).

Przechodząc do rozważań nad kwestią funkcjonowania w postępowaniu lustracyjnym przeszkód procesowych, trzeba wyraźnie odnotować, że w ramach tego postępowania (zarówno przewidzianego w starej ustawie, jak i nowej) przedmiotem procesu pozostają dane oświadczenia lustracyjne, czyli złożone przez osoby lustrowane oświadczenia woli, a nie wydarzenia z przeszłości, czyli fakty ewentualnej służby lub pracy w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi. Ujmując zagadnienie precyzyjniej, przedmiotem rozpoznania (procesu lustracyjnego) jest nie tyle samo oświadczenie lustracyjne, co jego zgodność (lub niezgodność) z prawdą. W konsekwencji należy stwierdzić: **prawomocne orzeczenie w kwestii prawdziwości (lub nieprawdziwości) oświadczenia lustracyjnego złożonego na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 1997 r. nie stwarza stanu rzeczy osądzonej (*rei iudicatae*) w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., który znajduje – zgodnie z art. 19 ustawy lustracyjnej z 2006 r. – odpowiednie zastosowanie w postępowaniu lustracyjnym, i tym samym nie stanowi przeszkody do badania zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego złożonego na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006**

r., mimo że oba oświadczenia dotyczą tych samych wydarzeń z przeszłości i w obu postępowaniach lustracyjnych przeprowadza się te same dowody.

W tym stanie rzeczy, skoro w toku pierwszego postępowania lustracyjnego prowadzonego na podstawie ustawy lustracyjnej z 1997 r. badano prawdziwość oświadczenia lustracyjnego J. T. Z. z dnia 9 października 2005 r., a toku niniejszego procesu przedmiotem oceny było oświadczenie lustracyjne tej osoby złożone w dniu 25 września 2007 r. pod rządem ustawy lustracyjnej z 2006 r., to o istnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. nie mogło być mowy.

Dlatego Sąd Najwyższy, uznając zarzut powagi rzeczy osądzonej oraz pozostałe zarzuty za ewidentnie chybione, oddalił kasację obrońcy osoby lustrowanej jako oczywiście bezzasadną (art. 535 § 3 k.p.k.). O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono po myśli art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.